

Professorit ja Tieteentekijät:

Hallituksen ryhdyttävä toimiin osaamisvirran kääntämiseksi

Suomi menettää päteviä tutkijoita kiihtyvässä tahdissa. Osaamistase on selvästi miinuksella. Professoriliiton ja Tieteentekijöiden liiton mielestä hallitukselta on syytä odottaa ensi viikon puoliväliriihessä toimenpiteitä aivovuodon hidastamiseen. Perjantaina Helsingissä pidetyn liittojen Kevätseminaarin aiheena oli *Brain exit? Osaamisvaihtotase tasapainoon*.

Vuonna 2015 maasta lähti yhteensä 375 tutkijakoulutettua ja tänne tuli 156. (Tilastokeskuksen vuotta 2016 koskevat muuttoliiketilastot ilmestyvät 17.5.) Osaamistase on miinuksella kaikilla koulutusasteilla. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittajissa lähtijöitä oli noin tuhat enemmän kuin tulijoita. Nämä ihmiset ovat sitä pääomaa, jonka varassa Suomeen pitäisi luoda uutta osaamiseen perustuvaa taloutta ja työpaikkoja.

Ensi viikolla ilmestyvässä Acatiimi-lehdessä on juttu, jossa esitettyjen ennen julkaisemattomien tilastojen mukaan vuosien 2005-2015 aikana maasta lähti 3124 tutkijakoulutettua ja tänne tuli 1963, nettomaahanmuutto oli siis -1161. Suomi menettää osaajia etenkin niin sanottuihin vahvoihin tiedemaihien – Yhdysvaltoihin, Britanniaan, Ruotsiin, Saksaan. Myös Norja on kasvattanut suosiotaan viime vuosina.

- Tutkijoiden maastamuuttoa ei ole syytä vähätellä. On hyvä, että moni suuntaa urallaan myös ulkomaille, mutta hälyttävää, jos emme enää pysty tarjoamaan paikkoja ulkomaisille osaajille ja paluumuuttajille. Osaamisvirran suuntaa on siis syytä pohtia vakavasti, totesi Tieteentekijöiden liiton puheenjohtaja Petri Koikkalainen Kevätseminaarin avauspuheenvuorossa.
- Suomi on viime aikoina menettänyt myös nimekkäitä huippututkijoita. Monet esimerkiksi Ruotsiin muuttaneet professorit kertovat, että uudessa yliopistossa tukipalvelut ovat kunnossa ja professori voi keskittyä tutkimukseen. Suomi tarvitsee nyt menestystarinoita tänne rekrytoituista huippuosajista ja tämä on mahdollista ainoastaan satsauksilla laadukkaisiin tutkimusympäristöihin, jatkoi Professoriliiton puheenjohtaja Kaarle Hämeri.

Liitot katsovat, että yliopisto- ja tutkimusrahoituksen kaventuminen on luonut näköalattomuutta ja vaikuttanut ilmapiiriin. Monilla lähtöajatus on muuttunut lähtöpäättökseksi.

- Hallituksen on siis syytä ensi viikon alun kehysriihessä kääntää kelkka tutkimusta ja osaamista arvostavalle uralle – myös konkreettisten rahoituspäätösten muodossa, liitot tähdentävät.

Jo aiemmin julkistetussa kehysriihikannanotossaan Tieteentekijöiden liitto ja Professoriliitto painottivat, että mikäli yliopistoja vahvistetaan pääomittamisen kautta, on vaikutuksiin vaadittava mittaluokka vähintään miljardi euroa, sillä toiminnassa näkyvät vain sijoitusten tuotot. Tekesin tutkimusrahaleikkaukset tulee tasapainottaa lisärahoituksella. Suomen Akatemian kautta jaettavan tutkijalähtöisen perustutkimuksen rahoitusta tulee lisätä.

LISÄTIETOJA:

puheenjohtaja Kaarle Hämeri (Professoriliitto), 040 568 4487;

puheenjohtaja Petri Koikkalainen (Tieteentekijöiden liitto), 050 544 7442;

toiminnanjohtaja Tarja Niemelä (Professoriliitto), 050 3402 725;

toiminnanjohtaja Eeva Rantala (Tieteentekijöiden liitto), 040 7508 284